

Verschenen	De Standaard - OPINIE
Auteur	René Stockman (<i>Generale overste Broeders van Liefde</i>)
Datum	14 januari 2013

De cultuur van de dood grijpt om zich heen

RENÉ STOCKMAN is geschokt door de euthanasie van een 45-jarige tweeling die niet terminaal ziek was. 'We moeten de mens eraan herinneren dat het leven geen koopwaar is die je zomaar van de hand kunt doen.'

België is een primeur rijker: op 14 december 2012 werd euthanasie uitgevoerd op een tweeling. Het klonk zaterdag meewarig op de voorpagina van *Het Laatste Nieuws*: 'Tweelingbroers mogen samen sterven'. Bij verdere lectuur vernemen we dat het om twee doofgeboren mannen van 45 jaar gaat. Ze hebben hun hele leven samen doorgebracht en zijn nu ook blind aan het worden. Dat laatste konden ze niet verwerken en daarom vroegen ze euthanasie. Het artikel stelt in alle eerlijkheid dat de twee broers niet terminaal ziek waren en geen fysieke pijn hadden.

Op welke wettelijke basis werd dan de euthanasie toegepast? Gewoon omdat deze twee mannen het moeilijk hadden met hun aankomende blindheid en daarom maar liever uit het leven stapten? Wat is hier nog de waarde van het wettelijke kader als de artsen van het UZ Brussel zo licht omspringen met de vraag tot levensbeëindiging? Wat zullen de sancties zijn wanneer de beoordelingscommissie zal vaststellen dat buiten de wet werd gehandeld? We zullen er wellicht heel weinig over horen.

De dood als formaliteit

We kunnen alleen maar het woord 'banalisering' gebruiken om te omschrijven wat hier aan het gebeuren is. Als binnenkort de discussie opnieuw wordt gevoerd over de mogelijke uitbreiding van de euthanasiewetgeving, heeft dat eigenlijk geen zin meer. Uit de bewijzen die nu op tafel liggen – en die bijna als een fait divers in de media werden gemeld – blijkt duidelijk dat de praktijk rond de levensbeëindiging lelijk is losgeslagen. Adviezen vragen wordt een schijnheilige bedoening, wanneer het besluit tot de uitvoering van de euthanasie toch al vaststaat. Er moeten alleen nog enkele formaliteiten worden vervuld. En de huisarts getuigt dat het zo aandoenlijk mooi was hoe deze beide mannen afscheid namen van hun ouders, hun broer en hun leven. Ze wuifden nog even. De euthanasieaanvraag wordt hier afgeschilderd als een edelmoedige daad en tussen de regels klinkt zelfs – maar dat zal men nooit met zoveel woorden zeggen – dat het toch wel beter zou zijn mochten meer mensen tot dit besluit komen.

Het ging over een tweeling met een auditieve handicap. We weten dat mensen met een auditieve handicap het extra moeilijk hebben om zich te integreren in een maatschappij van horenden, en dat het daarom zeer belangrijk is dat ze een sociale omkadering en ondersteuning vinden bij andere mensen met een auditieve handicap. Uit ervaring weten we hoe belangrijk het verenigingsleven is waar mensen met een soortgelijke handicap

elkaar kunnen vinden, met elkaar kunnen communiceren en vrienden kunnen worden. Het is voor hen de noodzakelijke tussenstap om tot een ruimere integratie te komen. Was dit alles afwezig in het leven van deze twee mannen? Ik weet het niet. Een dergelijke groep had zeker een grote steun kunnen betekenen in hun leven, ook op het ogenblik dat een bijkomende handicap zich manifesteerde.

Begeleid naar de dood

Wat heeft de geneeskunde gedaan om deze mensen te helpen? Ze heeft hen begeleid, maar blijkbaar alleen maar op de weg naar de dood. Wordt dat de geneeskunde van de 21ste eeuw, waar men medisch-technisch steeds grotere vooruitgangen boekt, maar verschraalt in de empathische benadering van mensen in levensbedreigende situaties? Hier was zelfs geen sprake van een levensbedreigende situatie, maar blijkbaar waren psychologen en sociale assistenten niet bij machte om deze mensen, die weliswaar zwaar geteisterd werden met een dubbele handicap, nieuwe perspectieven te bieden en hen existentieel nabij te zijn. Een dergelijke geneeskunde, die zich nochtans holistisch noemt, is het niet meer waard geneeskunde te worden genoemd. Ik laat het in het midden welke naam ze kunnen kiezen.

Cultuur van de dood

Wat doet de maatschappij wanneer ze dergelijke verhalen krijgt voorgeschoteld? Rustig instemmend meestappen met de voortschrijdende cultuur van de dood, of opstaan en de vraag stellen, ja de vraag uitroepen, wat er met de mens en de maatschappij aan het gebeuren is? Moet de mens er niet aan herinnerd worden dat de gave van het leven geen koopwaar is die je zomaar van de hand kunt doen? Dat er ook een sociale verantwoordelijkheid aan gekoppeld is en dat het onze primordiale opdracht is het eigen leven te eerbiedigen, net als het leven van een ander, en er te zijn voor elkaar? En moet de maatschappij er niet aan herinnerd worden dat alles wat met het leven te maken heeft een absolute beschermwaardigheid verdient en dat het peil van de maatschappij juist kan getaxeerd worden op de zorg die men er ontwikkelt voor de minsten, de armsten, voor hen die het extra moeilijk hebben, ook voor deze tweeling die weldra met een dubbele handicap zou worden geconfronteerd? Nu was het antwoord dat de maatschappij heeft gegeven de mens onwaardig en dus de maatschappij onwaardig. Neen, voor een dergelijke maatschappij wil ik niet kiezen. Deze samenleving is niet aan mij besteed en daar wil ik ook niet het slachtoffer van worden. We zullen ons alvast blijven inzetten opdat de cultuur van het leven het blijft halen op de cultuur van de dood.

RENÉ STOCKMAN is Generale overste Broeders van Liefde.